

Eesti keele ainekava

3. klass

Õppesisu

Suuline keelekasutus

Kuulamine

- Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhksulghääliku pikkusel.
- Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine.
- Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
- Ettelugemise kuulamine, kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana), kuuldu ning nähtu kommenteerimine, fakti ja fantaasia eristamine.
- Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.
- Kuuldu (muinasjutt, lühijutt, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine, dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

Kõnelemine

- Hääldus- ja intonatsiooniharjutused, selge häälduse jälgimine teksti esitades.
- Kõne tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.

- Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel, suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine; kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
- Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine.
- Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
- Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.
- Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpule viimine).
- Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
- Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
- Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
- Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.
- Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
- Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Lugemine

- Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
- Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
- Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
- Ladus ja automatiseerunud lugemine.

- Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
- Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.
- Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.
- Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.
- Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine; tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine; teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksikute sõnade järgi.
- Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine; õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.
- Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine; loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine; loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine; loole alguse ja lõpu mõtlemine; teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.
- Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine; riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.
- Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.
- Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.
- Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

Kirjutamine

Kirjatehnika

- Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.
- Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).
- Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust.
- Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine.
- Etteütlemise järgi kirjutamine.
- Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
- Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.

Õigekiri

- Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
- Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.

- Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).
- Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.
- Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.
- Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Tekstiloome

- Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.
- Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.
- Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.
- Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.
- Sündmusest ja loomast kirjutamine.
- Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.
- Kirja kirjutamine.
- Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Õpitulemused

- Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi.
- Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid.
- Vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi.
- Avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta.
- Annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu, koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi.
- Jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu.
- Leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu.
- Esitab luuletust peast.
- Loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti.
- Loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga.
- Töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel.
- Vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta.
- Eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu.
- Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja.
- Loeb läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust.

- Teab nimetada mõnda lastekirjanikku.
- Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja - seoseid, kirjutab loetava käekirjaga.
- Kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt.
- Valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu.
- Märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid.
- Teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses.
- Kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed.
- Piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi.
- Kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna).
- Koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.